

ANALIZA EVOLUȚIEI COMERȚULUI EXTERIOR AL REPUBLICII MOLDOVA CA PONDERE ÎN PIB

Mircea DIAVOR

Academia de Studii Economice a Moldovei

CZU: [339.5:65.012.12](478)

mircead@tutanota.com

Cel mai frecvent indicator utilizat pentru a măsura importanța comerțului exterior pentru economia unui stat este raportul dintre comerțul exterior și PIB, ceea ce reprezintă ponderea totală a exporturilor și importurilor de bunuri în PIB.

Pentru țările mici înconjurate de țări vecine cu sisteme de comerț liber, comerțul exterior pare a fi mai important decât pentru țările mari sau destul de autosuficiente, sau țările care se află la distanțe mari de partenerii comerciali și astfel suportă costurile mari de transport.

Deși corelația dintre comerțul exterior și PIB este deseori considerată ca un raport de deschidere comercială, considerăm că este o exagerare. O pondere mică a comerțului exterior în PIB poate fi cauzată de factori geografici și mărimea produsului intern brut. Țările mari precum SUA, FR au o pondere mică a comerțului exterior în PIB, iar țările mici precum Luxemburg sau Slovacia au o valoare înaltă a acestui raport.

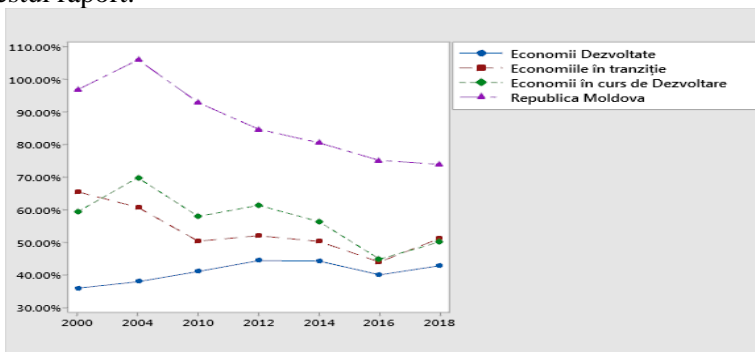

Fig. 1. Evoluția ponderii comerțului exterior cu bunuri în PIB, ani selecțai

Sursa: Elaborat de autor în baza [1].

În continuare o să analizăm evoluția ponderii comerțului exterior cu bunuri în PIB-ul Republicii Moldova și o să-l comparăm cu media pentru trei grupuri de economii: economii în tranziție, economii dezvoltate și economii în curs de dezvoltare. Analizând evoluția ponderii comerțului total în PIB pentru anii selectați, deducem o diferență semnificativă între situația Republicii Moldova și media pentru economiile în curs de dezvoltare și economiile aflate în tranziție.

Ponderea comerțului exterior cu bunuri în PIB-ul Republicii Moldova a înregistrat în anul 2004 valoarea maximă de 106% din PIB, iar în anul 2018 valoarea minimă de 74%. Aceste valori sunt peste media economiilor în curs de dezvoltare care în anul 2018 au avut o valoare de 50%, iar economiile în tranziție o valoare de 51%.

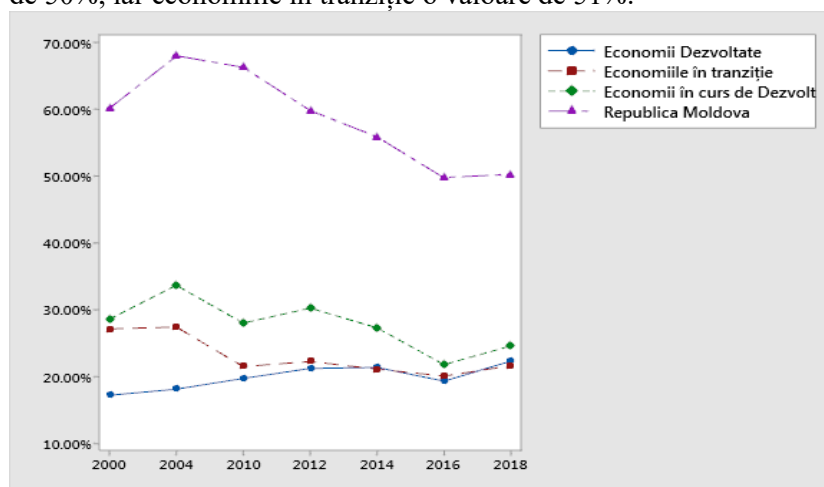

Fig. 2. Evoluția ponderii import în PIB, anii selectați
Sursa: Elaborat de autor în baza [1].

Constatăm din Figura 2 că ponderea importului de bunuri în PIB a avut o traiectorie descendentă în anii 2004-2016, și o mică creștere în anul 2018. Nivelul maxim de 68% a fost înregistrat în anul 2004, iar nivelul minim de 50% în anul 2016. Din nou observăm o diferență semnificativă între media pentru economiile în curs de dezvoltare care în anul 2018 a înregistrat o valoare de 25%.

Statele mici, precum Republica Moldova, sunt mai dependente de importuri atât pentru a satisface cererea pe piața locală, cât și pentru importul de materie primă sau componente necesare pentru a efectua exporturi. Republica Moldova poate fi vulnerabilă șocurilor externe: „Lanțurile valorice globale pot da naștere unui efect domino în perioadele de șocuri adverse, deoarece exporturile mici de mărfuri finale duc direct la importuri relativ mai mici de componente intermediare” [2, p.8].

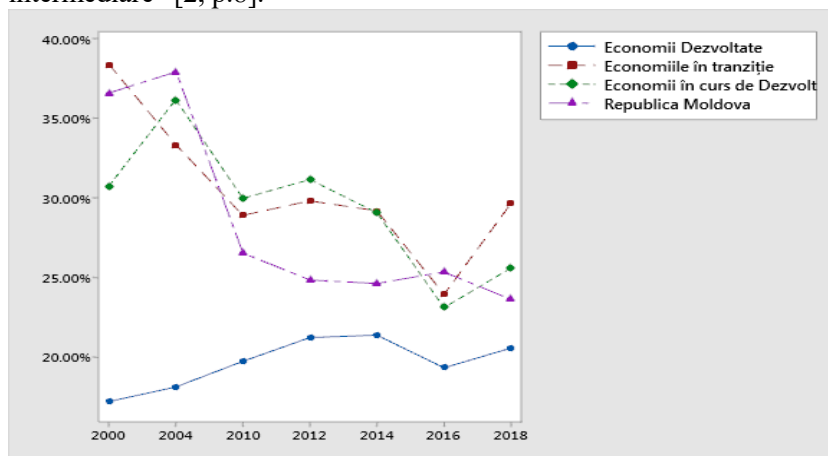

Fig. 3. Evoluția ponderii export în PIB, anii selectați

Sursa: Elaborat de autor în baza [1].

În anul 2004, Republica Moldova a avut cea mai ridicată pondere a exportului în PIB de 38%. Din acel moment până în anul 2018, a urmat un trend descendent când a înregistrat o valoare de 24%, în anul 2016 a fost înregistrată o creștere semnificativă a raportului export/PIB. Observăm din analiză că economiile în curs de dezvoltare, de asemenea, au înregistrat cea mai înaltă pondere a exportului în PIB în anul 2004, și anume, de 36%, iar nivelul minim – 23% în anul 2016. Dar, spre deosebire de Republica Moldova, care în anul 2018 a înregistrat față de anul 2016 o scădere a raportului export/PIB de la 25% la 24%, economiile în curs de dezvoltare au înregistrat o creștere a raportului export/PIB de la 23% la 26%.

Astfel în baza analizei efectuate putem trage următoarele **concluzii**:

– Ponderea comerțului exterior cu bunuri în PIB este un indicator al importanței comerțului exterior pentru un stat și un instrument de evaluare a deschiderii economice al acestuia.

– Republica Moldova deviază semnificativ de la mediile economiilor în curs de dezvoltare, demonstrând valori mai înalte ale ponderii comerțului în PIB, și în special a importului.

– În Republica Moldova există riscul vulnerabilității a efectului domino în perioadele de șocuri adverse.

– Metoda de analiză aplicată are unele limite, nu include mărimea statelor sau distanța de la partenerii comerciali.

Referințe:

1. <https://unctad.org/en/Pages/Publications/Handbook-of-Statistics.aspx>;
2. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264084360-en.pdf?expires=1598445744&id=id&accname=guest&checksum=D789C9B9F1E43E648720669CFA72D10B>, pagina 8
3. KRUGMAN, P. R. et al. *Economie internațională: teorie și politică*. Marea Britanie: Pearson Education Limited, 2018. 803p. ISBN 10: 1-292-21487-2, ISBN 13: 978-1-292-21487-0.